

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Eigen Europese belastingen: te vroeg en te veel

Leen, A.R.

Citation

Leen, A. R. (2011). Eigen Europese belastingen: te vroeg en te veel. *Nederlands Tijdschrift Voor Fiscaal Recht*, 12(9), 17-21. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/43315>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License:

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/43315>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

EIGEN EUROPESE BELASTINGEN: TE VROEG EN TE VEEL

Auke R. Leen

Inleiding

Voor 1 juli van dit jaar gaat het gebeuren: de Europese Commissie komt met concrete voorstellen voor het komende meerjarenbudget van de Europese Unie (EU). Tot nu toe waren in alle verkennende rapporten van de Commissie eigen Europese belastingen een vast en belangrijk onderdeel van de beoogde hervorming van het budget.¹ Waarom zijn Europese belastingen nodig? Wat zijn de haken en ogen aan de door de EU daartoe vorig jaar geschetste kanshebbers en is een Europese belasting op dit moment *überhaupt* haalbaar?

De meerjarenbegroting

Mede om een einde te maken aan het gesteggel van met name Frankrijk en Engeland rond het tot stand komen van de huidige meerjarenbegroting, die geldt voor de periode 2007-2013, beloofde de Commissie in 2006 een onderzoek, zonder taboes, naar een volledige hervorming van het budget van de EU.² Het formaat van een meerjarig financieel kader (MFK), dat is ingevoerd in 1988, is al een grote verbetering ten opzichte van de situatie daarvoor. Voor 1988 werd tot in de late uurtjes op de laatste dag door de lidstaten, met vreemde compromissen, gesteggeld over het vast te stellen jaarlijkse budget. Het MFK maakt een betrouwbare planning van de uitgaven, en de uitvoering daarvan, binnen de beschikbare middelen van de Unie op lange termijn mogelijk. De Commissie hoopt vanaf 2014 een nieuwe frisse start te maken met een nieuwe meerjarenbegroting. In de door de Commissie als aanloop daartoe geëntameerde discussie mocht in ieder geval alles besproken worden. Het gewicht van de onderhandelingen over het budget van de EU ligt tegenwoordig dus bij het tot stand komen van de meerjarenbegroting. Al gaf ook de vaststelling van het jaarlijkse budget voor dit jaar al veel meer discussie dan normaal. Hetgeen wellicht een voorloper is van het echte werk dat vanaf juli moet gebeuren. Uiteindelijk ging het Europees Parlement (EP) akkoord met een verhoging van het budget voor 2011 met de helft van het bedrag dat door de Europese Commissie was voorgesteld. Meestal vraagt het EP juist om meer. Het Parlement ging dan ook slechts met de veel kleinere dan door haar gewenste verhoging akkoord onder de voorwaarde dat dan wel serieus gesproken moet worden

¹ Zoals de financiën vorig jaar op 7 september ook in de eerste *State of the Union* van de voorzitter van de Europese Commissie, José Barosso, voor het Europees Parlement een belangrijk onderdeel waren (<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/10/411&format=HTML&aged=1&language=NL>)

² Europese Commissie, *Reforming the Budget, Changing Europe*, A Public Consultation Paper in View of the 2008/2009 Budget Review, 1188 final, 2007.

over de invoering van Europese belastingen.³ Vele lidstaten, waaronder Nederland, hadden in deze tijden van bezuinigingen op de nationale begrotingen, een pas op de plaats, of zelfs een daling, meer passend gevonden.

Of de komende meerjarenbegroting overigens weer een duur van zeven jaar zal hebben, valt te betwijfelen. Enerzijds omdat sommige Europese Parlementen, met een zittingsperiode van 5 jaar, gezien de huidige duur van het MFK van zeven jaar, nooit in staat zullen zijn om fundamentele budgettaire besluiten te nemen. Anderzijds wordt de tijdsduur van een MFK van zeven jaar als te knellend ervaren. De EU heeft daardoor weinig vrijheid om bij verandering van omstandigheden, zoals bij de huidige kredietcrisis, het beleid aan te passen. Met veel kunst en vliegwerk kon in de afgelopen jaren, aldus de Commissie, nog geld voor nieuw beleid bij elkaar worden geschrapt uit niet-benut geld. Maar dat was eenmalig en lukt een tweede keer beslist niet meer.⁴ De gedachte is om ook de meerjarenprogrammering voor de inkomsten en uitgaven een duur van vijf jaar te geven.⁵ José Barosso denkt meer specifiek aan een budget met een geldigheidsduur van tien jaar, maar dan wel met een knip in het midden. Op die manier kan het budget halverwege worden aangepast aan gewijzigde omstandigheden. Een dergelijke vormgeving past ook in het Verdrag van Lissabon; dat verdrag schrijft minimaal een periode van 5 jaar voor.⁶

Eigen middelen

Het recente Verdrag van Lissabon, art. 311, uit 2007 benadrukt, zoals ook bij het Verdrag van Rome, art. 201, uit 1957 al werd beoogd, dat de EU moet worden gefinancierd uit eigen middelen. Hoewel de Commissie ook de nationale afdrachten van de lidstaten, die het leeuwendeel van de huidige inkomsten van de EU opleveren, als eigen middelen betitelt, weet ze wel beter.⁷ Echte eigen middelen zouden de autonomie van de EU moeten versterken. Nu heeft de EU het gevoel steeds maar weer met de pet in de hand de ronde langs de lidstaten te moeten maken. Lidstaten kijken daarbij naar hun netto-bijdrage aan het EU budget: het in de ogen van de Commissie infameuze *juste-retour*

³ Het EP is over het wel of niet invoeren van Europese belastingen natuurlijk niet unaniem. Voor een overzicht van de standpunten van de Nederlandse politieke partijen en Europese fracties in de verkiezingen voor het laatste EP in 2009 zie: H. Pellikaan en J.J.M van Holsteyn, *Verkiezing van het Europese Parlement*, Amsterdam: Rozenberg Publishers 2009.

⁴ Europese Commissie, *The EU Budget Review*, COM (2010) 700 final-Provisional, 2010.

⁵ Resolutie van het Europees Parlement van 7 mei 2009 over de financiële aspecten van het Verdrag van Lissabon, 2008/2054 (INI).

⁶ Gezien de te verwachten moeilijkheden bij het opstellen van de komende meerjarenbegroting, en het zojuist als eerste genoemde punt, is het dan ook zeer waarschijnlijk dat de geldigheidsduur van het huidige MFK wordt verlengd tot 2016. Daarmee wordt niet alleen tijdswinst geboekt om tot overeenstemming te komen maar krijgt ook ieder toekomstig Europees Parlement, het huidige EP zit tot 2014, de mogelijkheid over de EU-begroting echte inhoudelijke beslissingen te nemen.

⁷ De huidige inkomsten van de EU bestaan voor het allergrootste deel (85%) uit bijdragen van de afzonderlijke lidstaten die zijn gebaseerd op de grootte van het bruto binnenlands product (BBP). Het totale EU budget bedraagt, en is ook gemaximeerd op, ruim een procent van het gezamenlijke BBP van de lidstaten. Het budget voor dit jaar, een stijging van 2.9% ten opzichte van vorig jaar, bedraagt in uitgaven 126,5 miljard euro.

denken. Het gevolg is dat de lidstaten de neiging hebben aan die uitgaven de voorkeur te geven waarop de eigen nationale vlag gezet kan worden. Met echte eigen middelen, die haar een grotere autonomie zouden verschaffen, zou de EU haar eigen beleidsprioriteiten vorm kunnen geven. Het gaat bij de hervorming van het budget volgens de Commissie dan ook niet primair om meer of minder maar om slimmer uitgeven.⁸ Minder voor landbouw en cohesie fondsen, in feite behelzen beide uitgavencategorieën een herverdeling van gelden, en meer voor economische groei en de creatie van banen. Op terreinen van energie, het klimaat en de ontwikkeling van een extern gezicht van de EU zou het beleid van de EU een echte toegevoegde waarde hebben ten opzicht van het beleid van de lidstaten afzonderlijk.

Een van de voorwaarden die aan nieuwe eigen middelen wordt gesteld is dan ook dat het middelen moeten zijn die met EU beleid samenhangen. Hierdoor kan de EU er een gerechte claim op doen gelden. Dat is in feite weer een terug naar de jaren zeventig van de vorige eeuw toen eigen middelen als financiering van de uitgaven werden ingevoerd als vervanging van de, in 1957, slechts als tijdelijk bedoelde directe afdrachten van de lidstaten.⁹

De grote strategie

De EU heeft een drie-traps strategie om de inkomstenkant van het budget te hervormen.¹⁰ Allereerst dienen de huidige bijdragen van de lidstaten te worden gesimplificeerd, vervolgens komt de introductie van een of meerdere echte eigen middelen en als laatste het gefaseerd beëindigen van alle correctie mechanismen.

Wat betreft het eerste onderdeel heeft de Commissie de huidige op de BTW gebaseerde bijdrage van de lidstaten op het oog. Deze bijdrage heeft weinig meer met de directe BTW ontvangsten in een land te maken. Om voor het regressieve karakter te compenseren, wordt de geharmoniseerde basis gecalculeerd op maximaal 50 procent van het BBP van een lidstaat. Er bestaan overigens nog steeds uitzonderingen op de geharmoniseerde basis. Om de uitzonderingen financieel neutraal af te handelen wordt de daadwerkelijke afdracht bepaald op basis van een gehercalculeerde basis waar de invloed van de uitzondering is weggelaten. Vervolgens wordt voor Engeland de korting op de afdracht aan de EU, door Margeret Thatcher in 1984 bedongen, via de BTW afdracht

⁸ European Commission, The EU Budget Review, Strasbourg, COM (2010) 700 final-Provisiona, 19.10. 2010.

⁹ Tot eind jaren zeventig van de vorige eeuw bestonden de eigen middelen, wat nu worden genoemd de traditionele eigen middelen, uit heffingen op landbouwproducten (tegenwoordig voornamelijk bijdragen van suikerproducenten) en belastingen op importen. Zij waren goed voor ongeveer de helft van de inkomsten; een percentage aan echte eigen middelen dat de Commissie ook nu weer op het oog heeft. Door nieuwe toetreders, vrijhandelsrondes met landen van buiten de EU, directe inkomenssteun aan boeren en de gegroeide uitgaven vormen de oorspronkelijke eigen middelen tegenwoordig nog geen 15 procent meer van de inkomsten. De keuze destijds voor juist deze (traditionele) eigen middelen lag ook in de rede. Ze hadden een directe band met het EU-beleid om in eigen voedsel te kunnen voorzien en met het ontstaan van de EU als vrijhandelszone met een gemeenschappelijke buitengrens. Zie voor het EU budget 2011 waarin ook de bijdrage per land wordt vermeld http://ec.europa.eu/budget/budget_detail/current_year_en.htm. Voor een nadere toelichting op de nettopositie per lidstaat zie: Algemene Rekenkamer, *EU-trendrapport 2011*.

¹⁰ *Op.cit.* Europese Commissie 2010.

verrekend. Wat de andere landen daardoor meer moeten betalen wordt ook via de BTW afdracht verrekend. Dit gebeurt niet evenredig voor alle landen gelijk maar voor sommige landen zoals Nederland voor een veel kleiner gedeelte. Hier bovenop hebben sommige lidstaten, waaronder Nederland, enkele jaren geleden nog een extra korting bedongen. Een complicatie is ook dat de definitieve cijfers waarop de kortingen en afdrachten worden berekend met een vertraging van drie jaar beschikbaar zijn. In de berekening van de bijdrage van ieder land wordt dan ook ieder jaar met voorlopige en definitieve bedragen rekening gehouden en daar ook voor gecorrigeerd. Het geheel levert een ingewikkelde formule op. In feite is deze afdracht, die nu ongeveer 15 procent van EU-budget levert, een op het BBP gebaseerde statistische grootheid geworden.¹¹ Het is de grootste doorn in het oog van de Commissie wat betreft de inkomsten van de EU en omschreven als onmogelijk voor ieder normaal mens om te begrijpen en die zich daardoor onttrekt aan ieder democratische controle.¹²

Waar de drie-traps EU strategie aan voorbij gaat, of beter gezegd wat de Commissie even vergeet, is dat het onmogelijkheid is alleen de inkomsten van de EU hervormen. Beide zijden van het budget, de inkomsten en uitgaven, staan niet los van elkaar. Zo ergens alles-met-alles samenhangt, is het wel bij hier. Dat beseft de Commissie zelf maar al te goed. De Commissie spreekt over de noodzaak van een *package approach*: hervorming van het budget is een zaak van *one single decision*.¹³ Een als onevenwichtig en onbillijk ervaren uitgavenkant leidt tot kortingen aan de inkomstenkant. Zo wordt ook gesteld dat als burgers weten dat gelden voor echte Europese publieke goederen worden gebruikt zij ook eerder voor een Europese belasting zouden zijn. Daarentegen wordt gesteld dat, omdat belastingen sowieso nooit populair zijn, een belasting het bestaande draagvlak voor de EU juist zal verzwakken. Ook geven inkomsten en uitgaven niet het totale beeld. Zo heeft de in 2001 verhoogde inhouding van 10 naar 25 procent, die lidstaten mogen maken op ontvangen douanerechten, en waarvan met name Nederland profiteert, niets te maken met de inningskosten. Het is een correctie in het kader van het al genoemde door de Commissie vermaledijde *juste retour* denken.

Een heikel puntje

Natuurlijk heeft de Commissie ook gedacht aan het heikele punt van het verlies aan soevereiniteit dat met een Europese belasting, zeker in de ogen van de lidstaten, gepaard gaat. Art. 311 van het Verdrag van Lissabon stelt over eigen middelen en de EU begroting het volgende. De begroting wordt, onverminderd andere ontvangsten, volledig uit eigen middelen gefinancierd. Wat die eigen middelen zijn, staat nergens omschreven. Wel dat de lidstaten er in unanimité samen met het EP en de nationale parlementen over moeten beslissen. Eigen middelen worden omschreven als financieringsbronnen die onafhankelijk zijn van de lidstaten. Het gaat om ontvangsten die eens en voor altijd aan de Gemeenschap zijn toegewezen om haar begroting te financieren en die haar van

¹¹ Europese Commissie, Commission Report on the operation of the own resource system, 505 final, 2004.

¹² Zie voor een voorbeeldformule, voor het correctie mechanisme alleen al, bijvoorbeeld Annex 1 bij Europese Commissie, Council Decision on the system of the European Communities' own resources, COM (2004), 501 final/2, 2004.

¹³ Europese Commissie, The 2008/2009 EU Budget Review, Draft 06-10-2009.

rechtswege toevallen zonder dat verdere besluiten van de nationale autoriteiten nodig zijn. De lidstaten zijn dus verplicht de betrokken bedragen af te dragen ten behoeve van de begroting van de Gemeenschap. Toch staat voor de EU ook vast dat, bij besluitvorming over de toekomst van de eigen middelen, de fiscale soevereiniteit van de lidstaten volledig gerespecteerd moet worden. Het recht op het heffen van belastingen blijft bij de lidstaten. Wel kunnen de lidstaten de EU autoriseren om voor een beperkte periode direct te profiteren van een bepaald deel van een nationale belasting. Een beslissing die op ieder moment kan worden herroepen.¹⁴ Papier is natuurlijk geduldig, maar het lijkt me dat het een en ander niet helemaal met elkaar spoort, en als het er op aankomt tot interpretatie problemen zal leiden.

Nieuwe echte eigen middelen

Aan welke nieuwe echte eigen middelen, lees Europese belastingen, denkt de Commissie? De door de Commissie in haar lang verwachte en uitgestelde rapport van vorig jaar voorgestelde nieuwe eigen middelen zijn het resultaat van een Europa wijde consultatie onder burgers, wetenschappers en politieke organen.¹⁵ Naast de al genoemde randvoorwaarde van de Commissie dat nieuwe middelen bij voorkeur het resultaat moeten zijn van eigen EU beleid is vooral het tot stand komen van een directe band van de EU met de individuele burger van belang.¹⁶ Het lijstje van de voorgestelde Europese belastingen, al wordt benadrukt dat er zeker nog andere mogelijk zijn, noemt een belasting op de financiële sector, inkomsten uit verkoop van emissie rechten, het belasten van vervoer door de lucht, een directe afdracht van een deel van de BTW, een belasting op energie en een Europese vennootschapsbelasting.¹⁷

We lopen het lijstje van nieuwe eigen middelen door: eerst drie ideeën van meer recente datum dan een drietal oude bekenden. Allereerst is daar het specifiek belasten van de financiële sector. Dat kan op twee manieren gebeuren. Het is mogelijk financiële transacties of financiële activiteiten te belasten. Bij financiële activiteiten wordt de winst van financiële instellingen zelf belast; bij financiële transacties betalen alle participanten aan de transactie: de waarde van een financiële transactie wordt belast. Het zou daarbij kunnen gaan om het belasten van vele financiële producten zoals aandelen, obligaties, valuta's (een zogenoemde Tobintaks) en financiële derivaten of een keuze daaruit. Als het om een specifieke belasting uit dit rijtje gaat wordt de Tobintaks veelal genoemd. Kwalitatief is een belasting op de financiële sector moeilijk alleen in de EU in te voeren; het vereist een wereldwijde invoering en consensus. Kwantitatief zullen de opbrengsten

¹⁴ European Parliament, 2006/2205 (INI), final, 29 March 2007.

¹⁵ Zie voor een verslag van de discussie: Europese Commissie, Consultation Report, SEC (2008) 2739.

¹⁶ Het ging immers al bij de aanvang van de EU bij het verdrag van Rome om het creëren van een steeds hechtere band tussen de burgers van Europa. Na het verdrag van Lissabon kan dan ook gesproken worden van een tweevoudige politieke legitimering van de Unie. De raad vertegenwoordigt de lidstaten en het EP de burgers (Art. 10 supra 2 van het verdrag van Lissabon).

¹⁷ European Commission: Commission Staff Working Document, Technical Annexes, The EU Budget Review, Brussels, 1910, 2010, SEC (2010) 7000 final. Voor een eerdere uitgebreide studie waarin ook onderzoek is gedaan naar---niet onbelangrijk---hoe de verschillende belastingen voor de verschillende lidstaten financieel uitvallen, zie: European Parliament, Future Own Resources, Rapporteur Alain Lamassoure, 14 June 2007.

ook bijzonder variëren. De EU komt zelf al met zoveel bezwaren dat dit alternatief op voorhand al lijkt te zijn afgewezen. Ook Jean-Claude Trichet, de huidige voorzitter van de Europese Centrale bank heeft zijn twijfels geuit over de haalbaarheid van een dergelijke belasting alleen in de EU.¹⁸ Het laten toevloeien naar de EU van de inkomsten verkregen uit de handel in emissierechten in zake de bestrijding van de uitstoot van broeikasgassen is een volgende mogelijkheid. Hoewel strikt genomen deze opbrengsten geen belastingen zijn, is het wel een duidelijk gevolg van EU beleid dat een deel van het *acquis* van de EU uitmaakt. Kwalitatief is fraude, zoals de afgelopen jaren keer op keer is gebleken, een groot probleem. Het is nog steeds moeilijk iets te doen tegen criminelen die bij bedrijven of bij de EU zelf inbreken en er met de emissierechten vandoor gaan en deze vervolgens doorverkopen.¹⁹ Of zelfs een overheid zelf, zoals de Hongaarse, die emissierechten meerdere malen verkoopt. Een belasting op iedere vliegtuigvlucht in de EU afhankelijk van de technische kwaliteiten van het toestel is een volgende mogelijkheid. Hoe efficiënter het vliegtuig, zoals inzake geluidsoverlast, hoe lager de belasting. Deze belasting is niet te verwarren met een kerosine belasting. Kwantitatief zou de belasting neerkomen, naar de ideeën van de Commissie, op een paar euro per passagier en goed zijn voor zo'n tien procent van het EU budget.

Dan zijn er ook nog de al langer in de discussie genoemde mogelijkheden. Op iedere kassabon is de BTW afdracht aan de EU zichtbaar. Niet te verwarren met de bestaande nog slechts in naam op de BTW gebaseerde afdracht. De kwalitatieve voordelen zijn dat het een stabiele en belangrijke bron van inkomsten is, die ook groeit, hoewel minder, met het inkomen. Het is bovendien een belasting die duidelijk zichtbaar is voor de burger en relatief gemakkelijk is in te voeren gezien de al bestaande harmonisatie. Kwantitatief zou een 1% EU-BTW ongeveer de helft van het EU budget financieren. Een Europese belasting op energie, waarbij de Commissie in het bijzonder denkt aan een heffing op autobrandstof als deel van de nationaal al geheven belastingen in de lidstaten, is een volgende mogelijkheid. Het belangrijkste kwalitatieve voordeel van deze belasting is dat ze relatief gemakkelijk is in te voeren. Kwantitatief zou een heffing ter grootte van de helft van het minimum tarief, van 330 euro per 1000 liter, de helft van het hele EU budget kunnen financieren. Een Europese vennootschapsbelasting wordt ook al vanouds genoemd. De grote moeilijkheid is natuurlijk de nu bestaande ongelijke heffingsgrondslag die allereerst moet worden geharmoniseerd. Bij de BTW duurde dat alleen al meer dan tien jaar. Waarbij een gelijke basis als neveneffect natuurlijk efficiency winst voor bedrijven zou leveren bij interstatelijke handel in de EU. Al is de strijd inzake belastingharmonisatie of juist -concurrentie natuurlijk ook lang nog niet beslecht.

Conclusie

De Europese Commissie wil met de meerjarenbegroting voor de periode 2014 tot 2020, waarover de besluitvorming in juli start, een nieuwe frisse start maken. Dat is natuurlijk een onmogelijkheid. Het huidige budget is een historisch compromis waarbij vele zaken door een afruil tussen de lidstaten tot stand zijn gekomen. Zelfs al zou er consensus

¹⁸ Trichet puts dampener on financial transaction tax, *euobserver.com*, 01.10.2010.

¹⁹ Europe Grapples With Stolen Carbon Credits, *The Wall Street Journal*, January 31, 2011.

bestaan over hoe het ideale budget er uit moet zien, is er nog het probleem: hoe van A naar Beter.²⁰ Al met al is het dus aan te nemen dat de veranderingen gradueel zullen zijn. Zonder grote veranderingen zijn er al problemen genoeg. Een nijpend probleem voor Nederland is dat, in tegenstelling tot de Engelse korting op haar bijdrage die geen tijdslimiet heeft, een voor Nederland van belang zijnde korting binnenkort afloopt. Premier Mark Rutte pleit er dan ook voor om de tijdelijke korting permanent te maken.²¹ Een eerlijke verdeling van de lasten, Nederland is de “nettooste” betaler, zou daarom vragen. Iets waar de Commissie weinig oor voor heeft. Omgekeerd wil de Tsjechische minister van landbouw juist af van een tijdelijke uitzondering. Hij wil geen eerlijker maar een eerlijk landbouwbeleid; hij wil een einde aan de bij de toetreding tijdelijk overeengekomen overgangsregeling. Dit terwijl de Europese Commissie hier juist een verlenging van de tijdelijke overgangsperiode voorstelt.²²

Kortom, Europese belastingen zijn een politiek steekspel inclusief uitgelekte rapporten van de Commissie zelf.²³ Machtspolitieke verschuivingen binnen de Europese Unie spelen ook een rol. Met een Europese belasting ziet de Raad haar invloed afnemen en het EP haar invloed toenemen. En dan waar gaat het om? Is het EU budget niet vaak smeerolie²⁴ en vijgenblad voor belangrijker EU-regelgeving? Over een procent van het BBP zou geen lidstaat moeilijk moeten doen. Is, behalve voor de nationale populist, het sop de kool wel waard?

Alles afwegende zal, als er toch een Europese belasting komt, de afdracht van een deel van de BTW direct naar de EU nog de grootste reële kanshebber zijn.²⁵ Al was het alleen maar omdat het de voorkeur schijnt te hebben van Barosso.²⁶ De belasting heeft direct te

²⁰ Het besluitvormingsproces inzake het invoeren van nieuwe eigen middelen behoort tot de zwaarste in de Unie. Na consultatie van het EP dient de Raad op basis van unanimiteit te beslissen en vervolgens dienen de nationale parlementen er nog mee in te stemmen.

²¹ “Rutte krijgt geen toezegging over lagere EU-bijdrage,” *Het Financieel Dagblad*, 26 januari 2011.

²² “Czech minister: EU needs ‘fair’, not ‘fairer’ CAP,” *EurActiv*, 24 January 2011.

²³ *Op.cit.* Europese Commissie, 2009.

²⁴ 100 examples of EU Fraud and Waste, *Open Europe*, 9.11. 2008; Fifty ways to waste your money, *Open Europe* 9.11.2009; Another 50 examples of EU Waste, *Open Europe* 10.11.2010.

²⁵ Hoewel het politiek minder correct is hierover te spreken, speelt de onderscheiden kwaliteit van de belastingdiensten en belastingmoraal in de lidstaten een rol bij de invoering van een directe BTW-afdracht. Niet ieder land haalt aan BTW op wat het volgens de statistieken zou moeten doen. Ook dit punt zal in de discussie een rol moeten spelen. Een eigen belastingdienst, afgezien van efficiency overwegingen, zoals de voorloper van de EU de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal die had, zit er voorlopig niet in. Zie over de onderscheiden kwaliteit van de belastingdiensten G. Raddatz en G. Schick (2003), *Braucht Europa eine Steuer, Wege zur europäischen Verfassung III*. Stiftung Marktwirtschaft Frankfurter Institut. Vgl. F. Schneider (2007), *Shadow Economies and Corruption All over the World: New Estimates for 145 Countries*, *Economics, E-Journal*, No. 2007-09. Al speelt dit punt natuurlijk ook bij de huidige op het BBP gebaseerde afdracht. Zo verhaalde de Italiaanse president Berlusconi vorig jaar op een bijeenkomst van de OECD dat in Italië het zwarte circuit een vierde deel van de economie uitmaakt (Union anger at Italy’s austerity plan, *Financial Times*, 27 mei 2010). De op het BBP gebaseerde bijdrage aan de EU zou dus ook navenant hoger moeten zijn.

²⁶ José Manuel Barosso: plan for EU tax to appear on all receipts, *Telegraph.co.uk*, 7 September 2009. Maar ook in het verleden kreeg in een studie van het EP uit 1997 van alle voorgesteld belastingen een directe afdracht van een deel van de BTW als enige in de beoordeling het maximum aantal punten (Europees Parlement, *Die Eigenmittel der Europäischen Union: Analysen und Entwicklungsmöglichkeiten*,

maken met EU beleid ten aanzien van het creëren van een gemeenschappelijke transparante binnenmarkt en creëert een duidelijk zichtbare band van de EU met haar burgers. Burgers zullen met deze directe afdracht, zichtbaar op iedere kassabon, de EU waarschijnlijk ook eerder ter verantwoording roepen. Ook valt met de invoering van deze belasting de totale belastinglast voor de burger op een eenvoudige manier constant te houden: van de huidige BTW een bepaald percentage direct naar de EU en navenant minder naar de betreffende lidstaat. Een gelijkblijvende last voor de burger stelt de EU ook expliciet als eis bij de invoering van een Europese belasting. Maar hoe moet bijvoorbeeld bij een belasting op de financiële sector de last voor de burger gelijk getrokken worden?²⁷ Bovendien is een directe afdracht van een deel van de BTW ook de minst modieuze mogelijkheid, en daarmee het minst snel door de werkelijkheid achterhaald. Dit in tegenstelling tot het belasten van de financiële sector als zondebok van de kredietcrisis, die het nu goed doet. Zo bepleitte de EU ook nog niet zo lang geleden in het kader van een mogelijke Europese belasting op communicatie voor een belasting op iedere vaste telefoonverbinding. Maar wie tref je daar tegenwoordig nog mee? Daarom wordt nu ook gesproken over een belasting op iedere verzonden sms of e-mail.

Wat zal met een Europese belasting voor het beleid van de EU de grote winst zijn? Minder gesteggel tussen de lidstaten is waarschijnlijk als de lidstaten zelf minder hoeven af te dragen aan de EU. Een betere besluitvorming over de uitgaven ligt dus in de lijn van de verwachtingen. Helaas. Van een *Aufbruchstimmung* in de richting van Europese belastingen kan op dit moment zeker niet worden gesproken. Het streven is nobel en ook zeker te rechtvaardigen vanuit de huidige praktijk van de lidstaten. Een Europese belasting komt alleen nu nog te vroeg en gaat bij het komende MFK veel te ver.

1997). Deze studie geeft ook van vele andere mogelijk EU-belastingen een kwantitatieve en kwalitatieve afweging. Zie ook: Europese Commissie, Financing the European Union, COM (1998) 560 final.

²⁷ Zie bijvoorbeeld de verdeling van de lasten, en dus te compenseren burgers, inzake mogelijke nieuwe EU-regels die de handel in derivaten aan banden leggen (Pensioenen dupe van aanpak derivaten, Het Financieele Dagblad, 6 augustus 2010).